

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
НАМАНГАН ВИЛОЯТИ

Уй хайвонлари учун комбикорма
ва озуқа қўшимчалари ишлаб
чиқариш бўйича тузилган

БИЗНЕС-РЕЖА

Наманган шаҳар

Лойиҳанинг умумий
қиймати

1 000 000 АҚШ \$

Наманган – 2019 йил

➤ Кириш	3
➤ Лойиха ташаббускори хакида қисқача маълумот	4
➤ Лойиханинг амалга ошириш графиги	5
➤ Фаолиятнинг маркетинг таҳлили	6
➤ SWOT (АЗИТ) таҳлили	8
➤ Маркетинг стратегияси ва дастури	9
➤ Умуминвестицион харажатлар ва молиялаш манбаалари	10
➤ Маҳсулот ишлаб чиқариш режаси	11
➤ Хом ашё ва моддий ресурслар сарф – харажатлари.....	12
➤ Ишчи кучи сарф харажатлари	13
➤ Энергия ресурслари сарф харажатлари	14
➤ Амортизация ажратмалари	15
➤ Ялпи харажатлар ҳисоби	16
➤ Молиявий натижалар ҳисоби	17
➤ Пул оқими ва дисконтланган пул оқими	18
➤ Хулоса.....	19
➤ Фойдаланилган адабиётлар	20

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Республикада замонавий саноат усулида омухта ем ишлаб чиқаришни ташкил этиш чоратadbирлари тўғрисида”ги қарорни қабул қилди. Қарор билан қуйидагилар белгилаб кўйилди.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликларининг паст рентабелли пахта ва ғалладан бўшаган, озуқа экинлари учун ажратилган майдонларда жорий йилда маккажўхори экинини жойлаштириш ҳамда 2018-2019 йилларда ҳудудларда бўрдоқичилик комплексларини ташкил этиш;

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлигининг “Ўздонмахсулот” АК ва “Ўзпахтаёғ” АЖ тизимидаги ташкилотлар ҳамда тadbиркорлик субъектларидаги мавжуд омухта ем ишлаб чиқариш қувватларидан самарали фойдаланиш, уларни замонавий технологиялар асосида босқичма-босқич модернизация қилиб бориш ва янги қувватларни ишга тушириш тўғрисидаги таклифлари маъқулланди.

Республикада омухта ем ишлаб чиқарувчи ташкилотларнинг хом-ашё базасини кўпайтириш мақсадида паст рентабелли пахта ва ғалладан бўшаган майдонларга 2018 йилда маккажўхори экинини жойлаштириш ва макка дони етиштиришнинг прогноз кўрсаткичлари 1-иловага мувофиқ тасдиқланди.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари омухта ем ишлаб чиқарувчи ташкилотларнинг хомашё базасини кўпайтириш учун келгуси йилларда озуқа экинлари экиш учун ажратиладиган ер майдонларини босқичма-босқич ошириб бориш чораларини кўради.

Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги тегишли илмий-тадқиқот муассасалари билан биргаликда 2019 йил ҳосилидан бошлаб, озуқа экинларининг суперэлита уруғларини оригинаторлар ва илмий тажриба станцияларида, элита уруғларини уруғчилик етиштириш билан шуғулланувчи бошқа ташкилотларда етиштирган ҳолда, озуқа экинлари учун ажратиладиган майдонларнинг уруғликка бўлган талабини тўлиқ қондириш чораларини кўради.

Қарорга мувофиқ жорий йилда 28 844 гектар майдонда маккажўхори экилади ҳамда 2018-2019 йилларда ҳудудларда 280 та бўрдоқичилик комплекслари ташкил этилади.

Бундан ташқари, 2018-2019 йилларда йилига 354,0 минг тонна гранулаланган ва экструдирилган замонавий омухта ем ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш орқали истеъмолчиларнинг омухта емга бўлган талабини тўлиқ қондириш режалаштирилмоқда.

Эндиликда, чорва моллари, парранда ва балиқ озуқаси учун ишлаб чиқарилаётган омухта ем маҳсулотлари қадоқланган ва унга маҳкамланган ёрликда маҳсулотни тайёрлаган ташкилот, ишлаб чиқарилган санаси, таркиби, чорвачиликнинг қайси тури, йўналиши ва чорва молларининг ёши учун тайёрланган, яроқлилик муддати ва сақлаш шароитлари кўрсатилиши лозим.

ЛОЙИХАНИНГ АСОСИЙ ТАЪСИСЧИЛАРИ

Наманган вилояти, Наманган шаҳар, _____ кўчаси
 __ -уйда истикомат килувчи Ўзбекистон Республикаси
 фукароси _____ (Паспорт
 серияси: АА № _____, «__» _____ 201__
 йилда Наманган шаҳар ИИБ томонидан берилган)

Корхона устав фонди _____ минг сумдан иборат бўлиб,
 таъсисчилар уртасида тенг микдорда таксимланган.

ЛОЙИХАНИНГ АМАЛГА ОШИРИШ ГРАФИГИ

№	Амалга ошириладиган тадбирлар	2019 йил		
		Май	Июнь	Июль
1	Бизнес режа ишлаб чиқиш			
2	Ишлаб чиқариш технологияларини сотиб олиш учун шартнома имзолаш			
3	Амалга ошириладиган қурилиш монтаж ишлари учун смета ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш			
4	Таъмирлаш, монтаж ишларини амалга ошириш			
5	Лойиҳани ишга тушириш ва синовдан ўтказиш			

ФАОЛИЯТНИНГ МАРКЕТИНГ ТАХЛИЛИ

Ҳозирги вақтда ҳар бир соҳа ривожланиши ва сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш бозор иқтисодини асосий талабидир. Корхона ўз имкониятларидан ва бозор талабларидан келиб чиққан ҳолда фаолиятни ривожлантиришни режалаштирган. Бунинг учун айрим изланишлар ва талабларни ўрганиш орқали амалга оширилиши кўзланган.

Шунинг учун бозор шароитини ўрганишда маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўлган талабни мавжудлигини аниқлашда бир қатор изланишлар олиб боради.

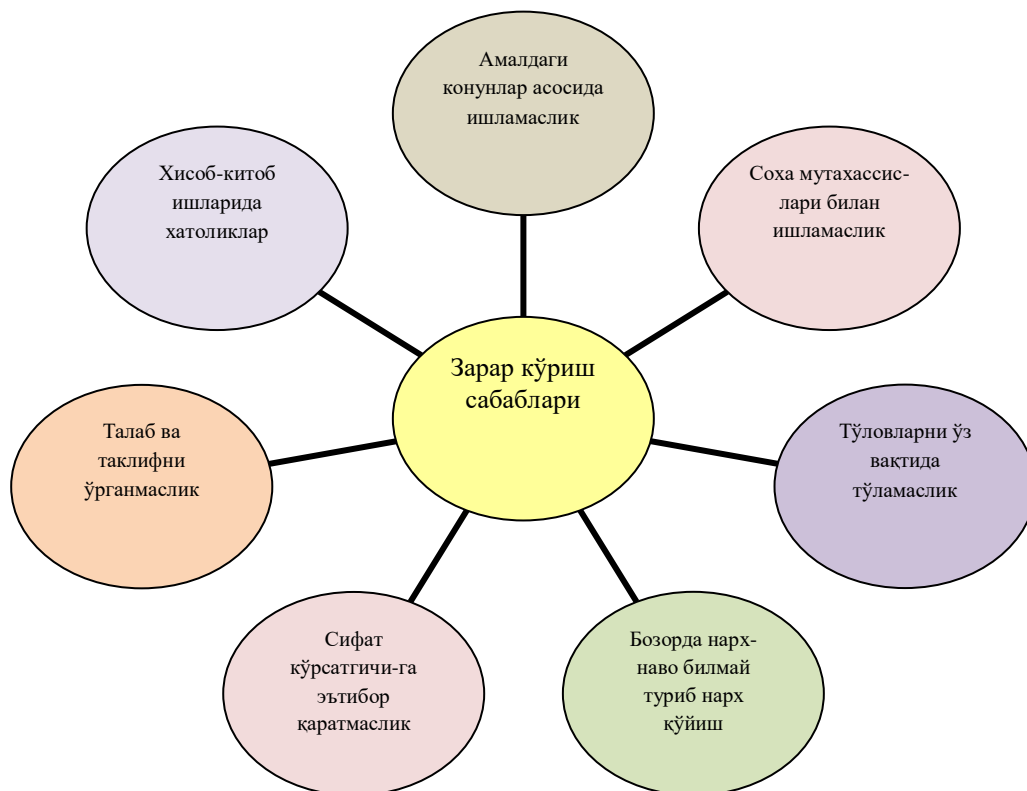
Маблағини ўзлаштириш орқали корхона ишлаб чиқариш фаолиятини ташкил этиш билан қуйидаги талабларни қондириш режалаштирилмоқда:

-Аҳоли ва чорвачиликка ихтисослашган фермер хўжаликлар учун зарур бўладиган комбикорма ва озуқа қўшимчалари ишлаб чиқариш;

-Реклама асосида аҳоли, фермер хўжаликларига таклиф қилиш ва буюртмачилар талабини тўлақонли қондириш;

-Мижозларни талабини қондиришда имтиёзлар ва уларни рағбатлантиришни режалаштириш.

ТАДБИРКОР ТОМОНИДАН ОЛИБ БОРИЛАДИГАН ФАОЛИЯТНИ ЗАРАРЛИ ТАЪСИРИ ТУШУНЧАСИ

БОЗОР СЕГМЕНТАЦИЯСИ

- 1) Наманган шаҳар 2) Қўшни туманлар 3) Қўшни вилоятлар

ХУДУДДАГИ РАҚОБАТЧИЛАР ТАҲЛИЛИ

Рақобатчилар маҳсулоти	сифат	Хусусияти	Самарадорлиги	Қулайлиги	Савдо шартлари
А..... маҳсулоти						
В..... маҳсулоти						

МАРКЕТИНГ МАТРИЦАСИ

№	Мазмуни	Сегмент 1	Сегмент 2	Сегмент 3
1	Мижозлар Тавсифи	Наманган шаҳар	Қўшни туманлар	Қўшни вилоятлар
2	Истеъмол хажми	80 %	10 %	10 %
3	Истеъмолчиларнинг географик жойлашуви	Наманган шаҳар	Қўшни туманлар	Қўшни вилоятлар
4	Маҳсулотга талабнинг камайтиши, купайиши ёки барқарорлиги	Барқарор	Кўпаяди	Кўпаяди
5	Маҳсулотни харид килиш қобилияти	Юқори	Ўрта	Ўрта
6	Маҳсулотни истеъмолчиларга жалб этиш	Қулай нарх ва сифат	Қулай нарх ва сифат	Қулай нарх ва сифат

SWOT ТАХЛИЛ

<p style="text-align: center;">S</p> <p style="text-align: center;">Кучли томони</p> <p>Бизнес учун жуда қулай ҳудудда жойлашган+</p> <p>Маҳсулотга бўлган талабнинг мавжудлиги ++</p> <p>Зарурий технологияларни мавжудлиги+</p>	<p style="text-align: center;">W</p> <p style="text-align: center;">Кучсиз томони</p> <p>-Кучли брендга эга эмаслиги++</p>	Кучли томонлар 3 та
		Кучси томонлар 1 та
		S>W
		++S 3 та
		++W
		1 та
		++S>++W
<p style="text-align: center;">O</p> <p style="text-align: center;">Имкониятлар</p> <p>Тадбиркорлик фаолиятига берилаётган имконият ва имтиёзлар ++</p> <p>Маҳсулот турини кенгайтириш+</p> <p>Хом ашё ресурсларини бозор нарҳидан арзон олиш имконияти мавжудлиги</p>	<p style="text-align: center;">T</p> <p style="text-align: center;">Хавфлар</p> <p>Кучли рақобатчиларнинг пайдо булиши+</p> <p>Тўлов қобилиятини номуайянлиги++</p>	Имкониятлар 3 та
		Тусиклар 2 та
		Q>T
		++O 3 та
		++T 2 та
		++O>++T

МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯСИ ВА ДАСТУРИ

Ушбу бўлимда корхона томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сотиш бўйича харидор ва буюртмачиларни жалб қилишни ташкил этиш масалалари кўриб чиқилади. Ишлаб чиқарилган маҳсулотларни сотилишида маркетингни мувафақиятли ташкил этиш учун корхона фойдасига салбий таъсир кўрсатмасдан имкон қадар дисконт нархлар ва чегирмалар таклиф этиш (агар тўлов миқдори юқори бўлмаса) режалаштирилган. Ундан ташқари Наманган шаҳар ва яқин туманларда турли реклама акциялар ўтказиш ва харидорлар диққатини жалб этиш ҳам кўзда тутилган. Бунинг асосий сабаби бу ишлар корхона фойдаси ҳисобидан амалга оширилади. Хамкорлик асосида корхонанинг фойдаланилмаётган қувватларидан тўлиқ фойдаланиш ётади.

Рекламар уюштириш дастурида **6000** дона таркатма материаллар ишлаб чиқиш ва тарқатиш ҳам кўзда тутилган бўлиб, булардан ташқари яна 6 000 000 сўм маблағ самарали ва қулай реклама турларига сарфланиши мумкин.

УМУМИНВЕСТИЦИОН ХАРАЖАТЛАР ВА МОЛИЯЛАШ МАНБААЛАРИ

№	Технологиялар номи	Сони	Жами	АҚШ доллари	
				Шу жумладан	
				Ўз маблағ	Кредит ҳисоби
1	Ишлаб чиқариш технология ва ускуналари сотиб олиш		800 000	800 000	0,0
2	Ишлаб чиқариш биноларини қуриш ва таъмирлаш		200 000	200 000	0,0
	ЖАМИ		1 000 000	1 000 000	0,0

МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАЖМИ

ТОННА

№	Номи	1- йил	2- йил	Жами
1	Уй ҳайвонлари учун озуқа қўшимчалари ва комбикорма	50 000	50 100	100 100

ЖАДВАЛ № 10. ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН МАҲСУЛОТ ҚИЙМАТИ

МИНГ СЎМ

№	Номи	Ўртача нархи (сўм)	1 – йил	2 – йил	Жами
1	Уй ҳайвонлари учун озуқа қўшимчалари ва комбикорма	3 712 000	185 600 000	186 342 400	371 942 400

ХОМ-АШЁ ВА МАТЕРИАЛ САРФ – ХАРАЖАТЛАРИ

Бир тонна маҳсулот ишлаб чиқариш харажатлари таркиби

№	Хом ашё ва материаллар номи	Ўртача нархи (сўм)	Хом ашё ва материаллар	
			миқдори кг	Сумма (минг сўм)
1	Бошлоқли дон экинлари буғдой, арпа, сули)	1 818	550	1 000
2	Соя, кунгабоқар, зиғир	12 400	50	620
3	Оқсил таркибига эга баклагиллер	6 500	100	650
	Ёғли экинлар уруғлари	4 000	200	800
	Пичан, сомон ва бошқа толали маҳсулотлар	2 000	50	100
	Дон ва озиқ-овқат саноати чиқиндилари	1 250	40	50
	Аминокислоталар	1 500		3
	Минерал аралашмалар	1 667	2	5

	Витамин қўшимчалари	1 667	3	5
	Антибиотиклар ва биостумляторлар	1 500	3	3
	ЖАМИ		2	3 236

ЙИЛЛАР БЎЙИЧА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ХАРАЖАТЛАР ТАРКИБИ

№	Кўрсаткичлар номи	Шу жумладан йиллар бўйича		Жами харажатлар
		1-йил	2-йил	
1	Бошлоқли дон экинлари (буғдой, арпа, сули)	50 000 000	50 275 350	100 275 350
2	Соя, кунгабоқар, зиғир	31 000 000	31 108 500	62 108 500
3	Оқсил таркибига эга баклагиллер	32 500 000	32 613 750	65 113 750
	Ёғли экинлар уруғлари	40 000 000	40 140 000	80 140 000
	Пичан, сомон ва бошқа толали маҳсулотлар	5 000 000	5 017 500	10 017 500
	Дон ва озиқ-овқат саноати чиқиндилари	2 500 000	2 508 750	5 008 750
	Аминокислоталар	150 000	150 525	300 525
	Минерал аралашмалар	250 000	250 875	500 875
	Витамин қўшимчалари	250 000	250 875	500 875
	Антибиотиклар ва биостумляторлар	150 000	150 525	300 525
	ЖАМИ	161 800 000	162 466 650	324 266 650

8. Ишчилар графиги ва иш ҳақи тақсимоти

минг сум

№	Лавозимлар	Ишчи ходимлар сони	Ўртача иш ҳақи	15 фоиз ажратма	Ойлик иш ҳақи фонди	Жами йиллик иш ҳақи фонди
<i>Бошқарув ходимлари</i>						
1	Бошлиқ	1	1 500	225	1 559	18 708
2	Хисобчи	1	1 350	203	1 380	16 560
	Жами	2	2 850	428	2 939	35 268
<i>Асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқаришда банд булганлар</i>						
3	Асосий ишлаб чиқаришда ишчилар	15	1 300	195	22 425	269 100
4	Ёрдамчи ишлаб чиқаришда	8	1 250	187,5	11 500	138 000
5	Бошқа ишчилар	2	1 100	165	2 530	30 360
	Жами	25	3 650	548	36 455	437 460
	Хаммаси	27	6 500	975	39 394	472 728

Изоҳ: Ишчи ходимларни иш ҳақи ўзгарувчан бўлиб, ушбу маълумотда дастлабки иш ҳақи тўловлари асос қилиб олинган. Келгусида ҳар йили камида 10-15 % га иш ҳақини купайтириб бориш режалаштирилган.

**ИШ ХАКИ ФОНДИНИНГ ЙИЛДАН ЙИЛГА
ЎСИБ БОРИШИ 10-15 %**

МИНГ СУМ

№	Номланиши	1 йил	2 йил	Жами
1	Бошқарув аппарати ходимлари иш хаки	34 200	34 542	68 742
	<i>Бошқарув ходимлари иш хакидан ажратма 15 %</i>	5 130	5 181	10 311
2	Ишлаб чиқаришда банд бўлган ходимлар	1 095 000	1 105 950	2 200 950
	<i>Ишлаб чиқаришда банд бўлган ходимлар иш хакидан 15 % ажратма</i>	164 250	165 893	330 143
3	Жами иш хаки учун амалга оширилган харажатлар	1 129 200	1 140 492	2 269 692
	<i>Иш хакидан жами ажратмалар 15 %</i>	169 380	171 074	340 454
	ЖАМИ ИШ ХАКИ ХАРАЖАТЛАРИ	1 298 580	1 311 566	2 610 146

ЭНЕРГИЯ РЕСУРСЛАРИ САРФ ХАРАЖАТЛАРИ**Коммунал харажатлар**

минг сўм

№	Харажат тури	Электр энергия сарфи (кВт)		Нархи (сўм)	Кунлик харажат (сўм)	Шу жумладан йиллар бўйича			Жами
		Бир соатда	Бир кунда			1-ойда	1-йил	2-йил	
1	Электр энергияси (кВт)	100	800	270	216	5 616	67 392	68 740	136 132
2	Табиий газ (м.куб)	5	40	320	13	333	3 994	4 073	8 067
3	Ичимлик суви (м.куб)	10	80	1560	125	3 245	38 938	39 716	78 654
	Жами				354	9 194	110 323	112 530	222 853

АМОРТИЗАЦИЯ АЖРАТМАЛАРИ**Амортизация ажратмалари хисоби**

минг сум

№	Амортизация объекти	Асосий воситалар киймати	Амортизация ставкаси	1 йил	2 йил	Жами
1	Бино ва иншоатлар	1 680 000	5%	84 000	79 800	163 800
2	Ишлаб чиқариш ускуналари	6 720 000	8%	537 600	494 592	1 032 192
	Жами	8 400 000		621 600	574 392	1 195 992

ЯЛПИ ХАРАЖАТЛАР ХИСОБИ
Маҳслот ишлаб чиқариш ялпи харажатлари
(таннарх калькуляцияси)

МИНГ СУМ

№	Харажат турлари	1 йил	2 йил	Жами
1	Ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган хом ашё ва материал харажатлар	161 800 000	162 466 650	324 266 650
2	Асосий ишлаб чиқаришдаги ишловчилар иш хаки харажатлари	1 095 000	1 105 950	2 200 950
3	Иш хакидан ижтимоий тулов ажратмалари	164 250	165 893	330 143
4	Коммунал харажатлар (электр, газ ва сув)	110 323	112 530	222 853
5	Транспорт харажатлари	11 326 000	11 372 666	22 698 666
6	Амортизация ажратмалари	621 600	574 392	1 195 992
7	Бошка харажатлар	5 253 515	5 273 942	10 527 458
	Ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархи	180 370 688	181 072 022	361 442 710

МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ХИСОБ-КИТОБИ

Жадвал № 29. Даромадлар ҳисоби

(минг сўм)

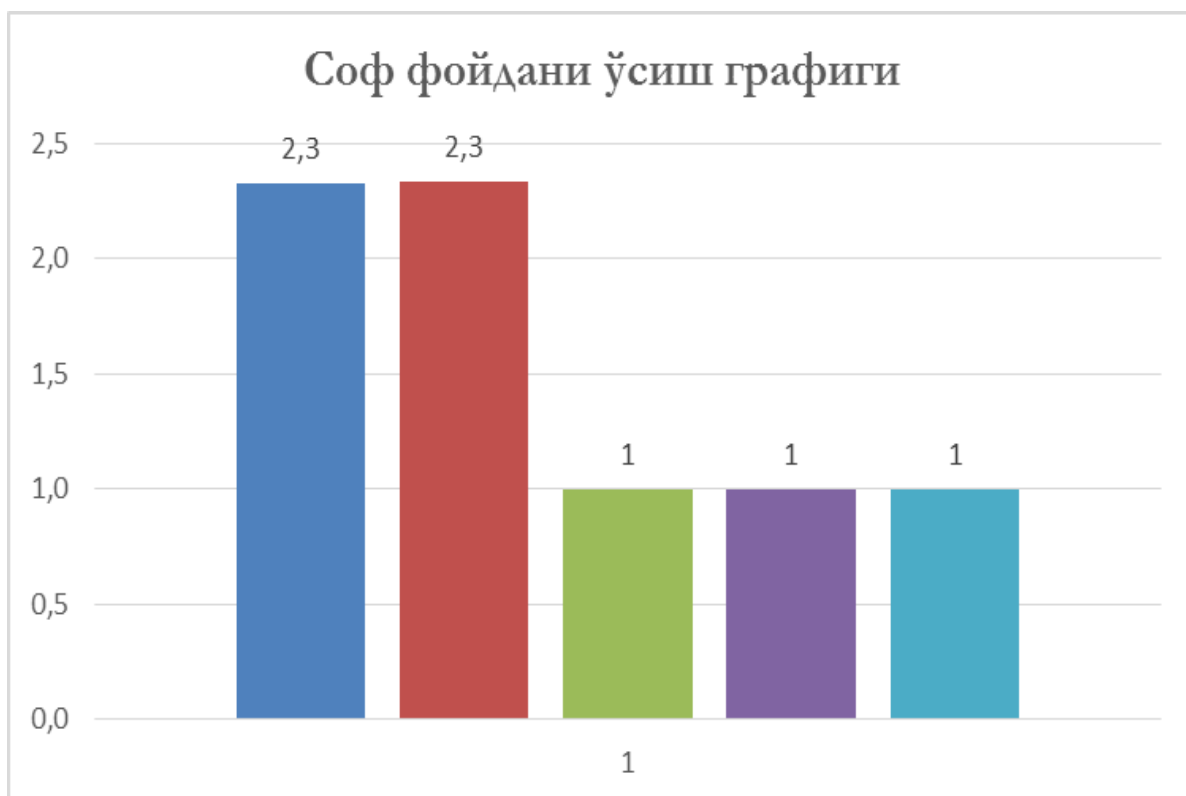
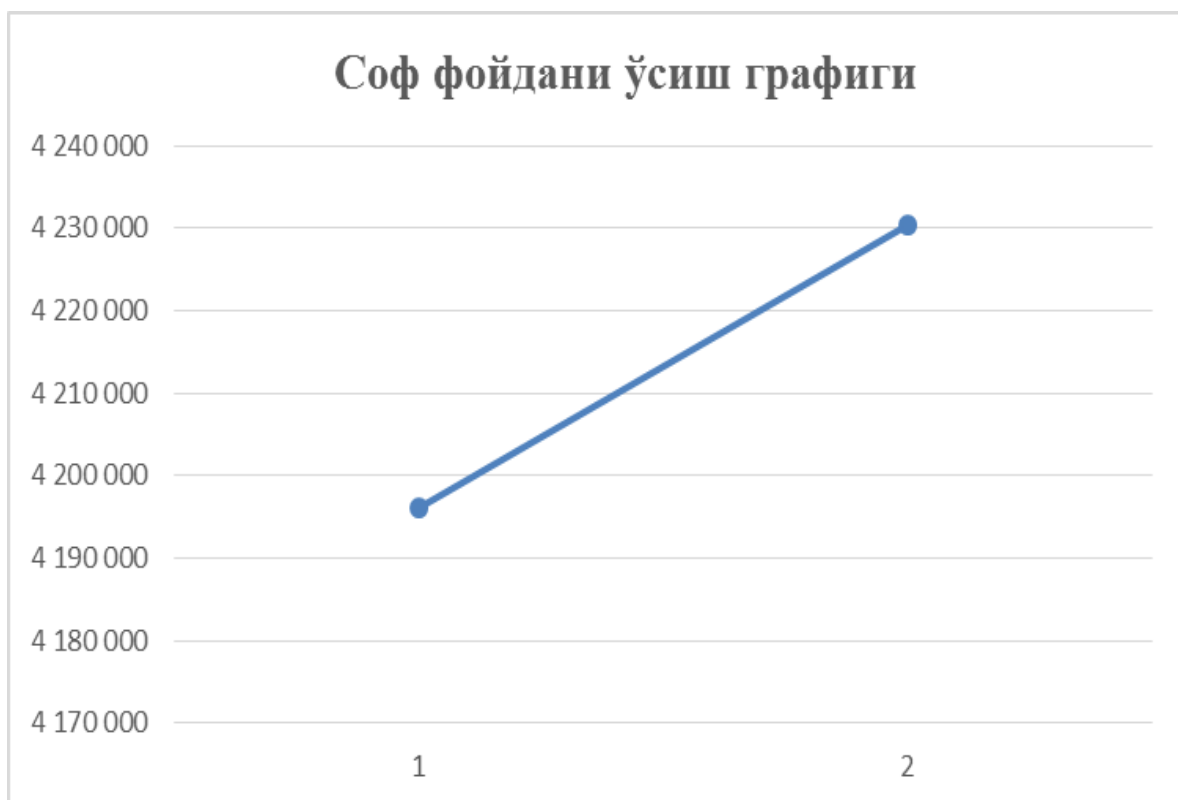
№	Номланиши	1 йил	2 йил	Жами
1	Маҳсулот ишлаб чиқаришдан жами тушум	185 600 000	186 342 400	371 942 400
2	Маҳсулот ишлаб чиқариш таннархи	180 370 688	181 072 022	361 442 710
3	Ялпи даромад	5 229 312	5 270 378	10 499 690
4	Бошқарувда ходимлари иш хаки	34 200	34 542	68 742
5	Бошқарув ходимлари иш хаки ажратма 15%	5 130	5 181	10 311
6	Солиқлар тулангунга кадар олинган фойда	5 189 982	5 230 655	10 420 636
7	Солиқ тўловлари 12%	622 798	627 679	1 250 476
8	Банк хизмати туловлари (0,2 % тушумдан)	371 200	372 685	743 885
10	Соф фойда	4 195 984	4 230 291	8 426 275
11	Инвестиция маблағларини қайтарилиши	4 200 000	4 200 000	8 400 000
11	Рентабеллик % (7/2)	2,9	2,9	2,9
12	Соф рентабеллик % (10/2)	2,3	2,3	2,3

ПУЛ ОКИМИ ВА ДИСКОНТЛАНГАН ПУЛ ОКИМИ

Жадвал № 30 Пул маблағлари ҳаракати

МИНГ СЎМ

№	КЎРСАТГИЧЛАР			Жами
		1-йил	2-йил	
I	Ҳисоб рақами кредит айланмаси	185 600 000	186 342 400	371 942 400
	Ҳисоб рақами дебет айланмаси			
1	Ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган хом ашё ва материал харажатлар	161 800 000	162 466 650	324 266 650
2	Асосий ишлаб чиқаришдаги ишловчилар иш хаки харажатлари	1 095 000	1 105 950	2 200 950
3	Иш хакидан ижтимоий тулов ажратмалари	164 250	165 893	330 143
4	Коммунал харажатлар (электр, газ ва сув)	110 323	112 530	222 853
5	Транспорт харажатлари	11 326 000	11 372 666	22 698 666
6	Амортизация ажратмалари	621 600	574 392	1 195 992
7	Бошка харажатлар	5 253 515	5 273 942	10 527 458
8	Бошқарувда ходимлари иш хаки	34 200	34 542	68 742
9	Бошқарув ходимлари иш хаки ажратма 15%	5 130	5 181	10 311
10	Солиқлар тулангунга кадар олинган фойда	5 189 982	5 230 655	10 420 636
11	Солиқ тўловлари 12%	622 798	627 679	1 250 476
12	Банк хизмати туловлари (0,2 % тушумдан)	371 200	372 685	743 885

ХУЛОСА

Даромадлилик ва самарадорлик таҳлили шуни кўрсатмоқдаги лойиҳа рентабеллик даражаси ялпи ҳисобда 2,9 % ни ташкил қилмоқда. Шу ўринда ялпи харажатларга нисбатан соф рентабеллик ўрта ҳисобда 2,3 % ни ташкил қилмоқда. Бундан ташқари лойиҳанинг реал қопланиш муддати ялпи фойда ҳисобидан 46 ойни ташкил қилади. Реал қопланиш муддатининг лойиҳа давомийлик давридан камлиги лойиҳанинг молиявий–иқтисодий жозибаторлигидан хабар бериб турибди.

Таъкидлаб ўтилганидек юқори фойда нормалари лойиҳанинг барча турдаги инқирозлар ва рискларга чидамли эканлигини кўрсатмоқда. Ундан ташқари лойиҳанинг дастлабки даврида **25 дан** ортиқ иш ўринлари яратилиши кўзда тутилган бўлиб, кейинчалик янги иш ўринлари сони **30 тадан** ортиқ кўпайтирилади. Лойиҳа даврида олиниши мумкин бўлган **8 426,5 млн. сўм** фойда ҳисобидан жалб қилинган инвестиция маблағларини қайтариш имконияти яратилади.

Барча келтирилган маълумотлар ва ҳисоб–китобларни ўрганиб чиқиб уй хайвонлари учун комбикорма ва озуқа қўшимчалари ишлаб чиқаришни ривожлантириш учун **1000,0 минг АҚШ доллари** микдорида инвестиция киритишга қарор қилинди ва бу инвестицияни мақсадли сарфланиши бўйича мажбуриятларни ўз зиммасига олади.
